

Швець Т. А.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВОГО КОНТИНУУМУ НОВЕЛИ А. ГАВАЛЬДИ «PETITES PRATIQUES GERMANOPRATINES»

Анотація. У статті висвітлено результати дослідження, присвяченого виявленню лексичних засобів об'єктивації просторово-часового континууму новели А. Гавальди «Petites pratiques germanopratiques». Встановлено, що для створення просторово-часового континууму аналізованого твору автор найчастіше використовує іменники, дієслова, прислівники та прийменники з просторово-часовою семантикою. Звернення до цих засобів сприяло вербалізації просторово-часового континууму характерного для жанру новели.

Ключові слова: новела, просторово-часовий континуум, простір, час, лексичні засоби, об'єктивація, художня дійсність.

Постановка проблеми. Просторово-часовий континуум є невіддільним компонентом художнього твору будь-якого жанру, адже простір і час – основні категорії, через які відображають форми існування матерії. У зв'язку з цим аналіз феноменів простору та часу – центральних констант моделі об'єктивної реальності – дає можливість визначити особливості індивідуально-авторського світогляду, що впливає на побудову та розгортання художньої дійсності.

Простір і час, як дві важливі характеристики будь-якого літературного тексту, відповідають за архітектуру художнього твору, конструюють відображену в ньому об'єктивну реальність чи мистецьку вигадку, допомагають тим самим реалізувати авторську інтенцію та диктують формально-змістові ознаки певного літературного жанру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вивчення просторово-часового континууму художніх творів продовжує перебувати у центрі уваги сучасних лінгвістів завдяки оновленню та зміні наукових парадигм, у межах яких один і той же дослідницький об'єкт можна трактувати по-різному.

Виявленню специфічних рис категорії континууму в різних типах текстів присвячена низка праць вітчизняних і зарубіжних науковців, які вивчають її в усьому розмаїтті наявних підходів і напрямів. Характеристика просторово-часового континууму та його специфічних ознак у творах літератури досі ґрунтується на різних судженнях і викликає дискусії.

Досліджуючи простір і час художнього твору, М.М. Бахтін визначає їх як дві взаємопов'язані категорії, що розкриваються одна в одній, наголошуючи на домінуючій ролі часу у канві художнього цілого [1, с. 235]. На думку І.Р. Гальперіна, континуум художнього твору є певною послідовністю фактів та подій, тлом для якої виступає художній час та простір [2, с. 86]. Н.А. Ніколіна зазначає суттєву значимість просторово-часового континууму для проведення філологічного

аналізу художнього тексту, оскільки час та простір належать до конструктивних принципів організації літературного твору [3, с. 85]. Ю.М. Лотман уважає, що художній час та простір літературного твору є континуумом, в якому розміщені його персонажі та відбувається дія. Він розглядає художній простір як модель світу певного автора, виражену мовою його просторових уявлень, виділяє кілька підтипів художнього простору, зазначаючи, що «поведінка персонажів значним чином пов'язана з простором, у якому вони перебувають, а переходячи з одного простору до іншого, людина деформується за його законами» [4, с. 253–264].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових розвідок, присвячених дослідженню специфіки вираження просторово-часового континууму художнього тексту, сьогодні відсутні спеціальні праці, присвячені аналізу засобів вербалізації просторово-часового континууму новел сучасної французької письменниці А. Гавальди, що й обґрунтовує актуальність дослідження.

Метою статті є системний опис та аналіз лексичних засобів об'єктивації просторово-часового континууму новели сучасної французької письменниці А. Гавальди «Petites pratiques germanopratiques».

Окреслена мета конкретизується в таких завданнях: уточнити дефініцію категорії «просторово-часовий континуум» та виявити специфіку її об'єктивації в тексті аналізованої новели.

Виклад основного матеріалу. Категорія континууму безпосередньо пов'язана з категоріями часу та простору. Термін «континуум» позначає якість безперервне утворення, нерозчленований потік руху у часі та просторі. В аспекті художнього твору, континуум можна уявити як певну послідовність подій та фактів, що розгортаються у часі та просторі [2, с. 86]. Проведений аналіз теоретичних джерел із досліджуваної проблеми демонструє, що у різних типах текстів розгортання подій відбувається по-різному.

Простір і час, як важливі категорії буття й універсалії людського досвіду, слугують підґрунтям для моделювання сюжетної та смислової структури художнього тексту як однієї з найбільш досконалих словесно-мовленнєвих форм систематизації уявлень індивіда про оточуючу реальність, що виражає індивідуально-естетичний характер художнього сприйняття дійсності.

Твори художньої літератури характеризуються існуванням специфічного уявного світу, в межах якого події розгортаються в уявному просторі та часі. Як уже зазначалося, різним типам художніх текстів притаманне характерологічне відображення просторово-часового континууму, пов'язане з їх обсягом та композицією.

У межах сучасної лінгвістичної парадигми особливого значення набуває аналіз коротких за обсягом літературних текстів, у яких відображена своєрідність світосприйняття представниками певної лінгвокультурної спільноти, що сприяє встановленню культурної специфіки окремих мовних явищ, зокрема виявленню мовних засобів об'єктивації просторово-часового континууму.

Одним із видів коротких літературних текстів є новела. Новелу визначають як коротку історію, призначену для дорослого читача та зосереджену на викладі однієї події, сконцентрованої навколо моменту оповіді, з неочікуваною і досить часто дивною кінцівкою, кількість дійових осіб якої та просторово-часовий відрізок тривалості незначні [5].

У наведеній вище дефініції наголошується на обмеженості просторово-часової тривалості дії у жанрі новели, що, звичайно, впливає на організацію її просторово-часового континууму. Саме аналіз просторово-часового континууму створює передумови щодо визначення жанрової специфіки досліджуваного твору, його художньо-креативної моделі, специфіки світосприйняття автором та неповторності мовно-стилістичних засобів змалювання події.

Основними лексичними засобами об'єктивації просторового континууму в художніх творах вважають просторові прийменники та прислівники, в семантиці яких наявна вказівка на розташування предмета відносно деякого орієнтира (статична локалізація) або вказівка на пересування (наближення чи віддалення) відносно певної точки відліку (динамічна локалізація):

Je vais vous emmener dans un endroit que j'aime bien [8, p. 12].

У цьому реченні розташування об'єкта у просторі відбувається завдяки використанню прийменника *dans* (у), що слугує засобом вираження статичної локалізації.

Просторовий континуум художнього твору може також бути відтвореним завдяки використанню іменників, дієслів, прикметників та інших частин мови:

Je vais rue Saint-Benoît [8, p. 11].

Вказівка на просторове розміщення об'єкта розповіді в наведеному вище реченні відбувається завдяки використанню автором іменника *la rue* (вулиця).

На думку дослідників, особливе місце в об'єктивації просторового континууму належить лексичним одиницям на позначення процесуальності:

Mais en vous regardant vous éloigner, je me suis dit: c'est trop bête, voilà une femme que je croise dans la rue, je lui souris, elle me sourit, nous nous frôlons et nous allons nous perdre... [8, p. 9].

Використання автором у цьому фрагменті дієслова руху *s'éloigner* (віддалятися) є засобом представлення процесу дистанціювання об'єкта від оповідача та акцентування уваги читача на динамічній локалізації об'єкта.

Просторово-часовий континуум аналізованої новели є лімітованим як це й властиво творам цього літературного жанру. Автор описує події, що відбуваються в паризькому кварталі Сен-Жермен-де-Пре, частині міста, в якій живе найбагатша частина населення французької столиці. Як очевидно з назви аналізованого твору, просторовість як внутрішньо текстова категорія реалізується вже на рівні першого перцептивного знаку текстової системи новели – на рівні заголовку – «Petites pratiques germanoprates». Лексема *germanoprates* позначає жителів кварталу Сен-Жермен-де-Пре, слугуючи тим самим дефініцією конкретного місця, де відбуваються зображувані автором події.

У ході оповіді А. Гавальда дещо конкретизує простір своєї новели, обмежуючи його бульваром із назвою Сен-Жермен:

Donc, ce matin, j'ai croisé un homme sur le boulevard Saint-Germain [8, p. 7].

Локалізація описуваних подій у цьому реченні відбувається завдяки використанню прийменника *sur* (на) та іменника *le boulevard* (бульвар) включно з його назвою *Saint-Germain*.

Простір широкого охопту, доступний та відомий усім із початкових речень новели, надалі локалізується в менших номінаціях, просторово зорієнтованих і контекстуально та суб'єктивно зумовлених об'єктів, серед яких: *le bord du trottoir* (край тротуару), *la rue des Saints-Pères* (вулиця святих Отців), *la rue Saint-Benoît* (вулиця святого Бенедикта), що розташовані у кварталі Сен-Жермен-де-Пре:

J'étais arrêtée au bord du trottoir à guetter le flot des voitures pour traverser à la hauteur de la rue des Saints-Pères [8, p. 8].

Je vais rue Saint-Benoît [8, p. 11].

Наведені фрагменти засвідчують, що лексичними засобами об'єктивації просторового континууму цього відрізка тексту є іменники *le bord* (край), *le trottoir* (тротуар), *la rue* (вулиця) у сполученні з прийменником *de*, який встановлює відносини підпорядкування між членами речень.

Змальований у аналізованій новелі простір є відкритим і простягається перед читачем як у горизонтальній, так і вертикальній площині:

Je remontais le boulevard et lui le descendait [8, p. 7].

J'étais arrêtée au bord du trottoir à guetter le flot des voitures pour traverser à la hauteur de la rue des Saints-Pères [8, p. 8].

Звернення автора до дієслів *remonter* (підніматися вгору), *descendre* (спускатися вниз) та *traverser* (переходити на іншу сторону), підкреслює напрям руху дійових осіб новели один відносно одного, а також відносно локативного орієнтира, вираженого лексемою *le boulevard* (бульвар).

Як демонструє наведений вище уривок із новели, встановлення будь-якого фрагмента простору – місця, напряму чи шляху руху, переміщення відбувається завдяки зверненню до локативних орієнтирів, що позначають простір або об'єкти, відносно яких сприймається локативно-динамічна чи локативно-статична локалізація конкретної події, стану, руху, переміщення предмета по горизонталі / вертикалі, всередину / зовні, за рухомим орієнтиром тощо [6, с. 26–43].

Окрім відкритого простору, автор аналізованої новели зображує простір закритий. До закритого простору новели відносимо приміщення, в якому працює героїня, заклад харчування, до якого вона заходить перед зустріччю з новим знайомим та винний погрібець, в якому вони вечеряли. Змальовуючи замкнений простір своєї новели, автор використовує назви закладів харчування *Deux-Magots* (ресторан у кварталі Сен-Жермен-де-Пре), *Le Chiquito* (кав'ярня у тому ж кварталі) та *le petit bistrot à vins* (маленький винний погрібець):

Je vais donc prendre un petit remontant pour me remettre du sang dans les doigts. Pas aux Deux-Magots, c'est légèrement plouc le soir, il n'y a que des grosses Américaines qui guettent l'esprit de Simone de Beauvoir. Je vais rue Saint-Benoît. Le Chiquito fera très bien l'affaire [8, p. 11].

У цьому фрагменті автор змальовує намір героїні відволіктися від буденних турбот перед побаченням із незнайомцем. Попри те, що у новелі просторовий континуум об'єктивовано переважно лексемами на позначення відкритого

простору, місцем відпочинку героїні автор обирає закритий простір. Вирішуючи куди піти, героїня віддає перевагу більш закритому простору – кав'ярні, де вона почуватиметься комфортніше.

Об'єктивація, тобто змалювання просторового континууму засобами мови значною мірою залежить від семантики локативних орієнтирів – елементів, які уточнюють характеристику відношення між об'єктом локалізації та місцем. Спеціалізованими засобами мовного вираження просторового континууму є просторові маркери, що можуть позначати означену та неозначену локалізацію об'єкта у просторі.

Неозначеною вважаємо локалізацію об'єкта, місце розташування якого не визначено і не позначено локативом, що може бути зумовлене різними комунікативними чинниками, серед яких незнання мовцем місця реальної чи потенційної локалізації зображуваного об'єкта:

Je l'ai vu arriver de loin [8, p. 8].

У наведеному вище реченні невизначеним є розташування об'єкта локалізації відносно самого мовця, оскільки важлива для нього складова просторового відношення – відстань – не вказана точно *de loin* (здалеку).

Невідомим може бути також напрямок динамічної локалізації, тобто просторовий орієнтир:

Cette fois c'est moi qui le regarde partir dans l'autre sens ... [8, p. 10].

Вираз *dans l'autre sens* (в іншому напрямку) не позначає конкретного напрямку руху об'єкта, про який йде мова, а лише наголошує на факті віддалення об'єкта від оповідача, оскільки місце, до якого спрямований рух, не називається.

У разі, коли мовець вважає за надлишкове називати місце локалізації, він вдається до вживання лексем типу *en haut* (вгорі), *un endroit* (якесь місце) тощо:

Je vais vous emmener dans un endroit que j'aime bien [8, p. 12].

Je demande au chauffeur de me déposer en haut du boulevard, j'ai besoin de marcher [8, p. 17].

У цих реченнях локалізація є неозначеною, вона далеко, там, де немає дійових осіб новели, її уточнення мовець вважає надлишковим.

Аналізована новела характеризується як означеною, так і неозначеною локалізацією зображуваних подій. Просторовий континуум вважатимемо означеним, якщо використані автором мовні засоби позначають точне місцезнаходження об'єкта завдяки вказівці на його розташування у просторі відносно конкретного просторового орієнтира:

Donc, ce matin, j'ai croisé un homme sur le boulevard Saint-Germain [8, p. 7].

У цьому фрагменті означена локалізація об'єкта виражається шляхом використання урбаноніма *le boulevard Saint-Germain*, який конкретизує простір змальовуваних подій.

Одним із засобів позначення точного місцезнаходження об'єкта є вказівка на точну відстань його перебування від мовця:

Bref, j'étais à vingt mètres de lui et je savais déjà que je ne le raterai pas [8, p. 8].

Вживання виразу *à vingt mètres de lui* (за двадцять метрів від нього) позначає фактичну відстань від оповідача до зображуваного об'єкта.

Означеність просторового континууму уможливується також завдяки використанню автором локативних орієнтирів зі значенням конкретного місцезнаходження об'єкта:

J'étais arrêtée au bord du trottoir à guetter le flot des voitures pour traverser à la hauteur de la rue des Saints-Pères [8, p. 8].

Словосполучення *au bord du trottoir* (на краю тротуару) увиразнює місце локалізації особи, від імені якої ведеться розповідь.

Використані автором у ході оповіді лексеми та словосполучення на кшталт *ici* (тут), *là* (там), *à cet endroit* (у цьому місці), *à l'angle de la rue* (на розі вулиці) також слугують засобом вираження означеної локалізації об'єкта у просторі:

Il est là, à l'angle de la rue des Saint-Pères, il m'attend, il me voit, il vient vers moi [8, p. 12].

У цьому фрагменті характеристика місця локалізації об'єкта є розгорнутою, представленою відносно кількох просторових орієнтирів: *là* (там), *à l'angle de la rue des Saint-Pères* (на розі вулиці святих Отців), щодо яких зображуваний об'єкт локалізується одночасно.

Отже, в об'єктивації просторових координат аналізованої новели значну роль відіграють урбаноніми (назви кварталу, бульвару, вулиць, видавництва, ресторанів), іменники, дієслова, прислівники та прийменники із просторовою семантикою, використання яких уможливило відтворення реальності описуваних подій.

Важливою складовою просторово-часового континууму новели є часовий континуум та лексичні засоби його вербалізації. У зв'язку з тим, що обсяг новели як літературного жанру невеликий, час новели чітко окреслений, простір досить деталізований, а оповідач виступає одночасно й автором, і дійовою особою. Специфічною особливістю аналізованої новели є те, що в ній виділяється відправна точка, відносно якої йде автономний відлік часу. Цей відлік часового континууму розпочинається вранці того дня, коли героїня зустрічає незнайомця:

Donc, ce matin, j'ai croisé un homme sur le boulevard Saint-Germain [8, p. 7].

Часовий континуум новели замкнений у межах її тексту, характеризується рухом в одному напрямку, збереженням послідовності зображуваних подій, відсутністю різких відступів назад або забіганнями наперед, що досягається завдяки використанню лексем на позначення протяжності часу:

Et pendant ce temps-là, divine candeur, je sens le regard de mon saint Sébastien (rapport à la flèche, eh ! il faut suivre hein!?) toujours dans mon dos [8, p. 8].

Звернення автора до часових маркерів *pendant ce temps-là* (впродовж цього часу) та *toujours* (весь час) увиразнює тривалість описуваних подій.

Відтворюючи зображувані події, оповідач широко послуговується одиницями з семантикою миттєвої дії, що є маркерами її тривалості у часі: *tout à l'heure* (тільки що), *maintenant* (зараз, у цей час), *tout de suite* (відразу):

Oh, mais qui est là?... ma jolie proie de tout à l'heure [8, p. 9].

Traversons ensemble, je vous prie, je ne voudrais pas vous perdre maintenant [8, p. 10].

Je pousse la porte et tout de suite c'est: l'odeur de la bière mélangée à celle du tabac froid [8, p. 11].

Образно-естетична функція виокремлених словосполучень полягає у прагненні автора передати неперервність часу та створити динамічний ефект. Орієнтація на співвіднесеність із часовим маркером *maintenant* (зараз, у цей час) дає змогу констатувати вагому смислову та естетично-образну сміність дієслів зі значенням швидкої зміни подій, миттєвості, несподіваності у створенні часових смислів новели.

Значну роль у вербалізації часового континууму аналізованого твору відіграють дієслова на позначення дії, що сприяють змалюванню послідовності подій:

Je travaille, je réponds au téléphone, j'envoie des fax, je termine une maquette pour l'iconographe (attendez, forcément... Une fille mignonne et vive qui envoie des fax du côté de Saint-Germain-des-Près travaille dans l'édition, forcément...) [8, p. 10].

Змальовуючи психічний стані героїні, спричинений майбутнім побаченням із зовсім незнайомим чоловіком, автор використовує дієслова *travailler* (працювати), *répondre* (відповідати), *envoyer* (відправляти), *terminer* (закінчувати), які не лише передають динамічну картину трудового дня, а й у поєднанні з прислівником *forcément* (мимовільно, у разі необхідності), ще більш увиразнюють її душевний стан.

Одним із засобів об'єктивації часового континууму новели є іменники на позначення різних добових відрізків часу: *le matin* (ранок), *l'après-midi* (друга половина дня), *entre chien et loup* (сутінки), *le soir* (вечір), що підпорядковує його зображуваним подіям:

Donc, ce matin, j'ai croisé un homme sur le boulevard Saint-Germain [8, p. 7].

Fin d'après-midi un petit peu nerveuse, il faut l'avouer [8, p. 10].

Entre chien et loup, le boulevard s'est apaisé et les voitures sont en veilleuse [8, p. 10].

Je me demandais si vous accepteriez de dîner avec moi ce soir... [8, p. 9].

Як бачимо, розвиток сюжету в межах часового континууму подається в новелі як послідовність ситуацій, кожна з яких фіксована певними часовими рамками.

Відтворюючи швидкоплинність подій фінальної частини новели, автор використовує ряд іменників, що називають послідовність дій людини, яка закінчує вечір в закладі громадського харчування:

Les cafés, l'addition, le pourboire, nos manteaux, tout cela n'est plus que détails, détails, détails [8, p. 15].

Виділені лексичні одиниці відтворюють хронологічний порядок описаних у цьому реченні подій.

Тривалість часу в аналізованій новелі обмежена початком і кінцем одного дня, тобто за визначенням Д.С. Лихачова, її «темпоральний розмір» невеликий, поданий у чітких хронометричних маркерах [7, с. 209–337], починаючи з *ce matin* (ранку) [8, p. 9], коли героїня, йдучи на роботу, зустріла незнайомця. Потім автор використовує темпоральний маркер *à neuf heures* [8, p. 9] (о дев'ятій годині) – час, коли мало відбутися побачення героїні, далі вказує на *fin d'après-midi* (кінець дня) [8, p. 10], часові відрізки *entre chien et loup* [8, p. 10] (пора сутінок, коли починає смеркатися), *le soir* [8, p. 11] (вечір) і, нарешті настає *la nuit* [8, p. 16] (ніч) як фінал часового континууму новели.

Отже, час аналізованої новели носить лінійний, синхронно-розповідний характер. Часовий континуум аналізованого тексту насичений деталями побуту та подробицями трудової діяльності героїні.

Як відомо, у художньому тексті просторово-часовий континуум є осмисленим і конкретним цілим, в якому прикмети часу розкриваються у просторі, а простір осмислюється та вимірюється часом [1, с. 235]. Зазначене стосується також тексту аналізованої новели, в якій просторові координати перебувають у тісному взаємозв'язку з часовими. Так, початок розповіді у новелі визначає місце та час описуваних подій:

Donc, ce matin, j'ai croisé un homme sur le boulevard Saint-Germain [8, p. 7].

Використання словосполук *ce matin* (сьогодні вранці) та *sur le boulevard Saint-Germain* (на бульварі Сен-Жермен) є засобом акцентування уваги читача одночасно на часі та місці зображуваних подій. Наведений вище фрагмент, конкретизує часові параметри описуваних подій, що слугують тлом для об'єктивації просторового континууму.

Подібно до реальності, текст новели А. Гавальди «Petites pratiques germanopratices» передає нерозривну єдність простору та часу, що позначаються категоріями просторово-часового континууму:

Pas aux Deux-Magots, c'est légèrement plouc le soir, il n'y a que des grosses Américaines qui guettent l'esprit de Simone de Beauvoir [8, p. 11].

На відміну від попереднього фрагменту, де часові параметри увиразнювали змальований простір, у цьому реченні просторовий континуум слугує фоном для часової локалізації подій, сприяючи відображенню специфіки авторського світосприйняття. Зазначене підтверджує думку І.Р. Гальперіна про те, що саме єдність просторово-часового континууму забезпечує достовірність та конкретність художнього опису [2, с. 87–93].

Отже, структурування часового континууму новели здійснюється на основі трьох параметрів, що фіксують величину часового інтервалу: квантитативному (відображає тривалість подій у часі), квантитативному (виражає ступінь насиченості аналізованого тексту подіями) та хронологічному (відтворює послідовність подій у часі).

Таким чином, проведене дослідження підтверджує думку про специфіку об'єктивації просторово-часового континууму художніх текстів різних жанрів.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що проведене дослідження підтвердило наявне положення про обмежену тривалість просторово-часового континууму новели як літературного жанру загалом та використання специфічних мовних засобів його об'єктивації зокрема.

Загалом просторовий континуум аналізованої новели є відкритим. Проте у новелі також зображено закритий простір, об'єктивація якого слугує засобом передачі настрою та почуттів героїні. Особливе місце у вербалізації просторового континууму в аналізованій новелі відведене просторовим прийменникам, прислівникам та лексичним одиницям на позначення процесуальності, що передають статичну / динамічну, а також означену / неозначену локалізацію зображених об'єктів, а також урбанонімам (назви кварталу, бульвару, вулиць, видавництва, ресторанів), що конкретизують його.

Часовий континуум новели має лінійний, синхронно-розповідний характер, обмежений тривалістю одного дня. Засобами його об'єктивації є іменники на позначення добових відрізків часу, дієслова на позначення тривалості дії у часі та її неперервності, сполучники часу. Використані автором лексичні засоби сприяли створенню просторово-часового континууму, що відображає специфіку авторського світосприйняття та дає змогу осягнути відображену в новелі своєрідність мовної особистості автора.

Перспективи подальших досліджень полягають у можливості залучення до матеріалу дослідження інших творів А. Гавальди з метою виявлення граматичних маркерів об'єктивації просторово-часового континууму.

Література:

1. Бахтин М.М. Формы времени и хронотопа в романе. *Литературно-критические статьи*. Москва, 1986. С. 121–290.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва, 2007. 144 с.
3. Николина Н.А. Филологический анализ текста. Москва, 2003. 256 с.
4. Лотман Ю.М. Текст в тексте. *Статьи по семиотике культуры и искусства* / сост. Р.Г. Григорьева; пред. С.М. Даниэля. Санкт-Петербург, 2002. 544 с.
5. Dictionnaire l'Internaute. URL: <https://www.linternaute.fr>.
6. Степаненко М.І. Просторові поширювачі у структурі простого речення. Полтава, 2004. 463 с.
7. Лихачёв Д.С. Поэтика древнерусской литературы. Москва, 1979. 358 с.
8. Gavalda A. Je voudrais que quelqu'un m'attende quelque part. Paris, 1999. P. 7–17.

Швец Т. А. Лексические средства объективации пространственно-временного континуума новеллы А. Гавальды «Petites pratiques germanopratiques»

Аннотация. В статье представлены результаты исследования, посвященного выявлению лексических средств объективации пространственно-временного континуума новеллы А. Гавальды «Petites pratiques germanopratiques».

Установлено, что для создания пространственно-временного континуума анализированного произведения автор чаще всего использует имена существительные, глаголы, наречия и предлоги с пространственно-временной семантикой. Обращение к этим средствам способствовало вербализации пространственно-временного континуума характерного для жанра новеллы.

Ключевые слова: новелла, пространственно-временной континуум, пространство, время, лексические средства, объективация, художественная действительность.

Shvets T. Lexical means of space and time continuum objectivation in the short novel by A. Havalda “Petites pratiques germanopratiques”

Summary. The article presents the results of a research on revealing the lexical means of space and time continuum objectivation in the short novel by A. Havalda “Petites pratiques germanopratiques”. The paper states that the author of the work under analysis uses mainly nouns, verbs, adverbs and prepositions with space and time semantics to create space and time continuum. The usage of mentioned means enabled the space and time continuum verbalization particular to a short novel as a genre.

Key words: short novel, space and time continuum, space, time, lexical means, objectivation, fictional reality.